HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

אין נמדדין עמה. לפדות לפי חשבון זה הקלוב בפרסה דמשיבי שדה בפני עצמן וכיון דלא הוה שדה זרע כדלקמן דמוקמינן לה בנקעים ומלאים מים אין נפדין אלא בזוזייהו. ובתוספתא כהנים[ו] מפיק לה מקרא ואם משמת היובל יקדיש שדהו[ז] מה ת"ל מנין אתה אומר היו אם נקעים עמוקים כו' אלא למימר אין נמדדין עמה ת"ל שדהו. וליכא למימר אין נמדדין עמה דלא קדשי כלל דהתם בשילהי המוכר את הבית (לעיל דף עח.) המקדיש את השדה הקדיש את כולן לפי' בור וגת וכ"ש נקעים וסלעים: **פחות מכן נמדדין עמה.** ונפקא לן במורת כהנים ואם למד היובל יקדיש שדהו מה ת"ל מנין אתה אומר היו אם נקעים עמוקים פחות מעשרה או סלעים גבוהים פחות מי' טפחים הרי אלו נמדדין עמה ת"ל שדהו: **נמדדין עמה.** לפדות בחשבון סלע ופודין לבית כור לשנה: **ואמאי.** אין נמדדין לפדות לפי חשבון: **ליקדשו בנפשייהו.** כלומר אם אין רוצה למודדן עמה לפי שהן שדה חשוב בפני עצמן ויכול לפדות כל אחד ואחד בפני עצמו כמקדיש שמי שדות יכול לפדות זה בלא זה לי ליקדשו מיהא בנפשייהו שכשילכה יפדה חותן הנקעים בפני עצמן לפי חשבון בית כור לא קדשי והא תניא שדה מה ת"ל בית כור לא קדשי והא תניא שדה בענין הזה מנין לרבות לתך וחצי לתך סאה ת"ל תרקב וחצי תרקב ת"ל שדה מכל מקום אמר רב עוקבא בר חמא אהכא בנקעים מלאים מים עסקינן דלאו בני זריעה נינהו דיקא נמי דקתני דומיא דסלעים שמע מינה אי הכי אפי' פחות מכאן נמי הנהו [ח]נגאני דארעא מיקרו שדרי דארעא מיקרו הכא מאי אמר רב פפא אע"פ שאין מלאים מים מאי טעמא אין אדם רוצה שיתן מעותיו במקום אחד ויראו לו כשנים ושלשה מקומות מתקיף לה רבינא והא דומיא דסלעים קתני מה סלעים דלאו בני זריעה נינהו אף הני נמי דלאו בני זריעה נינהו כי קתני דומיא דסלעים אפחות מכאן: [ט](פחות מכאן נמדדין עמה): אמר ר' יצחק טרשים שאמרו בית ארבעה קבין אמר רב עוקבא בר חמא והוא שמובלעין בחמשת קבין רב חייא בר אבא אמר רבי יוחנן [י]והוא שמובלעין ברובה של שדה בעי רב חייא בר אבא רובן במעוטה ומעוטן ברובה מהו [יא]תיקו [יב]בעי רבי ירמיה כשיר

אין נמדדין עמה פחות מכאן נמדדין עמה [ו]ואמאי לקדשו באנפי נפשייהו וכי תימא כיון דלא הוי בית כור לא קדשי והא תניא שדה מה ת"ל בית כור לא קדשי והא תניא שדה בענין הזה מנין לרבות לתך וחצי לתך סאה [ז]תרקב וחצי תרקב ת"ל שדה מכל מקום אמר רב עוקבא בר חמא [א]הכא בנקעים מלאים מים עסקינן דלאו בני זריעה נינהו דיקא נמי דקתני דומיא דסלעים שמע מינה אי הכי אפי' פחות מכאן נמי הנהו [ח]נגאני דארעא מיקרו שדרי דארעא מיקרו הכא מאי אמר רב פפא [ב]אע"פ שאין מלאים מים מאי טעמא אין אדם רוצה שיתן מעותיו במקום אחד ויראו לו כשנים ושלשה מקומות מתקיף לה רבינא והא דומיא דסלעים קתני מה סלעים דלאו בני זריעה נינהו אף הני נמי דלאו בני זריעה נינהו כי קתני דומיא דסלעים [ג]אפחות מכאן: [ט](פחות מכאן נמדדין עמה): אמר ר' יצחק [ד]טרשים שאמרו בית ארבעה קבין אמר רב עוקבא בר חמא [ה]והוא שמובלעין בחמשת קבין רב חייא בר אבא אמר רבי יוחנן [י]והוא שמובלעין ברובה של שדה בעי רב חייא בר אבא רובן במעוטה ומעוטן ברובה מהו [יא]תיקו [יב]בעי רבי ירמיה כשיר

[ו] [ערכין כה.], [ז] [פיהש מהרי וקו והיינו שלשה קבין שהיא מלא סאה. ערוך], [ח] [פי' מקום שמנחין משאן שהרך לתן בסהכ. ערוך], ד) [ל"ש כ"ג], ה) [ב"מ דף כה. ו) [בתוקומי פרקין], ז) [ויקרא כז], ח) [ל"ש], ט) [בשני כהש"ס], י) [ר' רבעון מפחזרין במעוטה של רוב השדה שהוא ז' סאין כ"ל כש"ל], כ) [ל"ש כמין], ל) [ל"ש בשני ערי מוקהן], מ) [ל"ש המוכר ד' לג. ושם תוס' ד"ה תניא].

תורה אור השלם

1 וְאִם מִשָּׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ יַקְדִּישׁ אִישׁ לַיהוָה וְהָיָה עֶרְכְּךָ לְפִי זָרְעוֹ זֶרַע חֹמֶר שְׂעֹרִים בַּחֲמִשִּׁים שֶׁקֶל כָּסֶף:

ויקרא כז טז

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה בעי רב חייא וכו' תיבת אל שם רובן ד' קבין כ"ל ותיבת שדה נמחקה:

מוסף רש"י

אין נמדדין עמה. וכן נפדין בזוזין והשתא לפי חשבון ממשים סלעים נינהו כור (ערכין כה.). **לקדשו באנפי נפשייהו.** נהי דבשדי מרעא לא קדשי להיות נמדדים בקרקע שהם להיות קטפרס שלהן נמדד לענות בחשבון, קדשו בגופי נפשייהו להיות נמדדין לפי מה שיפדנה, ולא יעלה מדמן (קדושין נא.) ולפיקרו ממי לפי חשבון ממשים נינהו כור ומה הנאה יש במה שלא נמדדים עמה, הא אינהו נמי כי מיפרקי (ערכין כה.). **שדה מה ת"ל.** והוה ליה למכתב ואם מאמחזו יקדים שם וגו' וכתב ואם משדה אחוזתו (קדושין נא.). **בענין הזה.** כדי זרע חומר שעורים (שם) בית כור שלם (ערכין כה.). **לתך.** חלי כור, תרקב. חלי סאה, חלי וקב דסיינו שלש קבין שהן חלי סאה (שם). **דלאו בני זריעה נינהו.** וכתב המחוג זרע ומידי דלאו בני זריעה נינהו אינן נפדים בדמים שלו אלא בזוזים (קדושין נא.). **דומיא דסלעים.** שאמה שלש אין רואי לזריעה, דקאי הוא (שם). **נגאני דארעא מיקרו.** הנקעים קריין לגנות הקרקע, שהמים מתמלין למוקן כמו (שמות כד) ויפש בגאנות (שם) נקעים פתוחין מי' נגאני דארעא, פתוחים של קרקע שהמים מתכמכין שם ועל שם הקרקע שם נקראים ואין המוכין נפני עלמן, ופלעים הגמוכין מעשרה שדרי דארעא מיקרו. כמו שדרה של כתפה שנשוכה (ערכין כה.). **מקום הסלעים** אין להם שם אלא לנעלמן אלא על שם הקרקע שם נקראים, שילדלות הקרקע (קדושין נא.).

מוסף תוספות

א. אבל ליגאל בשוויץ מיהא קדשי. תום' קדושין נא. ב. לחשבון בית זרע חומר שעורים. ריטב"א. ג. ונהי שאינם נפדין עמה מתורת שדה, הרי הן נפדין לעצמן באותו פדיון עצמו וא"כ אמאי אין נמדדין עמה. שם. ד. עיין ריטב"א.

ו א מיי' פ"ד מהל' ערכין שויא אותה שדה שפי או גרויא טפי אינה נחשבת לעולם אלא חומר בר' שקל כסף: אינם נמדדים עמה. ומשמע דאינם מקודשים ואמאי לא הוין מקודשין. ליקדשו הני נקעים והני סלעים באנפי נפשייהו בלא מדידה. וכי תימא כיון דלא הויין הנהו נקעים וסלעים בית כור ומשום הכי לא יקדישו והא תניא הא דכתיב ואם את שדה מקנתו וגו' ומה ת"ל ג) שדה הא כבר אמר ואם את שדה מקנתו לפי שנאמר זרע חומר שעורים דהיינו כור אין לי דמצי למיפרקיה אלא שהקדיש בענין הזה זרע חומר. מנין לרבות לתך חצי כור תרקב קב וחצי ואפי' רובע הקב ת"ל שדה מכל מקום והני סלעים והני נקעים ליקדשו באנפי נפשייהו. ואמר רב עוקבא בר חמא משום הכי אין מקודשין ואפי' באנפי נפשייהו דבנקעים מלאים מים עסקינן דלאו בני זריעה נינהו. וגבי הקדש בענין ראוי לזריעה דכתיב זרע חומר: דיקא נמי. דמלאין מים מדקא מדמי לסלעים דלאו בני זריעה משום הכי לא מקדשי אפי' באפי נפשייהו ש"מ: אי הכי. דלאו בני זריעה אפי' פחות מיכן עמוק ד' וגובה ד' נמי לא ליקדשו והאיל ולא חזיין לזריעה ואמאי נמדדין עמה. ותרץ הכי פחות מיכן ידאי נמדדין דהנהו נקעים דאינן עמוקין ד' אפי' מלאין מים כאגי דארעא מיקרו. כלומ' ספלים של קרקע וכגופה של קרקע דמו. וסלעים נמוכין מי' שידרי דארעא מיקרו. כלומר כמו שידרא שבקרקע משום הכי נמדדין אע"ג דלא חזו לזריעה. גבי הקדש אמרינן כהאי גווונא. הכא גבי מקח וממכר דמתני' מאי. מי אמרינן הני נקעים דעמוקין ד' משום הכי אין נמדדין דמלאין מים הן אבל לאו הכי נמדדין: אמר רב פפא אע"פ שאין מלאין מים. האיל דעמוקין ד' אין נמדדין משום דאין אדם רוצה שיתן מעותיו בשביל שדה אחת ויראו לו ב' וג' מקומות אבל פחות מי' נמדדין משום דהנהו שדרי ואגני מיקרו דאפי' מלאין מים נמדדין: מתקיף לה רבינא. והיכי מצית למימר דהכא במתני' במאי עסקינן דאע"ג דאין מלאין מים אין נמדדין. והא דומיא דסלעים קתני מה סלעים דלאו בני זריעה ניתנו. אבל אי לאו מלאין מים לעולם נמדדין ב' וג' מקומות ודקא קשיא לך הא דומיא דסלעים קתני וכו'. כי קתני דומיא דסלעים אפחות מיכן קתני דקתני

ז א מיי' פ"ג מהל' ערכין הכ"ג, ב מיי' שם הל' ג: ח ב ג מיי' פכ"מ מהל' מכירה הל' ו סמג עשין כג טוש"ע מ"מ סי' ריש סעיף ו: ט ד ה ו מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ג: י ז מיי' שם טוש"ע שם סעיף ג:

רבינו גרשום

הכי אתא לאשמועינן דאי אפשר לפדות זה בלא זה ומין נרמה לר"י דמ"כ אפי' בזמה לחד יכול לפדות חלין לפי חשבון בית זרע חומר שעורים דבשדה אחוזה יותר מד' קבין לעולם אלא חומר בר' שקל כסף: אינם נמדדים עמה. ומשמע דאינם מקודשים ואמאי לא הוין מקודשין. ליקדשו הני נקעים והני סלעים באנפי נפשייהו בלא מדידה. וכי תימא כיון דלא הויין הנהו נקעים וסלעים בית כור ומשום הכי לא יקדישו והא תניא הא דכתיב ואם את שדה מקנתו וגו' ומה ת"ל ג) שדה הא כבר אמר ואם את שדה מקנתו לפי שנאמר זרע חומר שעורים דהיינו כור אין לי דמצי למיפרקיה אלא שהקדיש בענין הזה זרע חומר. מנין לרבות לתך חצי כור תרקב קב וחצי ואפי' רובע הקב ת"ל שדה מכל מקום והני סלעים והני נקעים ליקדשו באנפי נפשייהו. ואמר רב עוקבא בר חמא משום הכי אין מקודשין ואפי' באנפי נפשייהו דבנקעים מלאים מים עסקינן דלאו בני זריעה נינהו. וגבי הקדש בענין ראוי לזריעה דכתיב זרע חומר: דיקא נמי. דמלאין מים מדקא מדמי לסלעים דלאו בני זריעה משום הכי לא מקדשי אפי' באפי נפשייהו ש"מ: אי הכי. דלאו בני זריעה אפי' פחות מיכן עמוק ד' וגובה ד' נמי לא ליקדשו והאיל ולא חזיין לזריעה ואמאי נמדדין עמה. ותרץ הכי פחות מיכן ידאי נמדדין דהנהו נקעים דאינן עמוקין ד' אפי' מלאין מים כאגי דארעא מיקרו. כלומ' ספלים של קרקע וכגופה של קרקע דמו. וסלעים נמוכין מי' שידרי דארעא מיקרו. כלומר כמו שידרא שבקרקע משום הכי נמדדין אע"ג דלא חזו לזריעה. גבי הקדש אמרינן כהאי גווונא. הכא גבי מקח וממכר דמתני' מאי. מי אמרינן הני נקעים דע